

Instruktion

Vis, hvad du kan

Sprogscreening af treårige børn eller fire- til femårige børn, som lige er begyndt på dansktilegnelsen og har været i dansksproget sprogstimulerende læringsmiljø i mindre end et år

Indhold

- 3 1. Før sprogscreeningen**
- 5 Indkaldelse og information af forældre og barn
- 5 Indsamling af supplerende oplysninger (småbørn)
- 5 "Oplysninger om det tosprogede småbarn fra barnets pædagog og/eller forældre"
- 6 "Oplysninger baseret på observationer i dagtilbud eller andet tilbud"
- 6 "Oplysninger fra forældre om barnets sprogtilegnelse, herunder modersmålet"
- 7 Vejledning til forældre om sprogtilegnelse
- 7 Valg af lokale til sprogscreeningen
- 7 Sprogscreeningen optages
- 7 2. Mødet med barnet og den første kontakt**
- 8 Første kontakt: Leg med et kontaktobjekt
- 8 3. Aktiviteter i selve sprogscreeningen**
- 9 Sprogscreeningen skal foregå som en leg
- 9 Hele sprogscreeningen: Samtale
- 10 Aktivitet 1:
Struktureret samtale med fokus på udpegning af kropsdele (Leg med bamsen 1)
- 11 Aktivitet 2:
Lytteforståelse (Leg med bamsen 2)
- 13 Aktivitet 3:
Samtale om billedbog
- 14 Aktivitet 4:
Billedlotteri og samtale (1. del)
- 16 Aktivitet 5:
Billedlotteri og samtale (2. del)
- 17 4. Sprogscreeningssamtalen afsluttes**
- 17 5. Analyse og vurdering af sprogscreeningssamtalen**
- 17 Opsamling af registreringer for hver aktivitet
- 17 Sammenfatning af sprogscreeningen
- 17 Formidling af sprogscreeningens vurderinger og anbefalinger

1. Før sprogscreeningen

Sprogscreeningsmaterialet skal bruges til sprogscreening af tosprogede treårige børn eller fire- til femårige børn, som lige er begyndt deres dansktilegnelse og har været i dansksproget sprogstimulerende læringsmiljø i mindre end et år. Flere af de treårige tosprogede børn er allerede i et dansksproget sprogstimulerende læringsmiljø i dagtilbud, mens andre treårige tosprogede børn først på dette tidspunkt begynder i et dansksproget sprogstimulerende læringsmiljø eller flytter til Danmark. De fire- til femårige børn, som lige har påbegyndt deres dansktilegnelse, har kun været i et dansksproget sprogstimulerende læringsmiljø i kortere tid (under et år) eller er for nylig flyttet til Danmark. Sprogscreeningen af treårige børn eller fire- til femårige børn, som lige er begyndt dansktilegnelsen, har til formål at afdække det enkelte barns dansksproglige kompetence, således at et passende sprogpædagogisk tilbud kan igangsættes.

Nedenstående skema er en oversigt over diverse registreringsark og billedmaterialer, som findes i materialet (se under materialedelene *Skemaer* og *Materialer*). Fotos af opstillinger af de forskellige genstande i aktiviteterne findes også under *Materialer*:

Forløb/aktivitet	Formål	Materialer	Registreringsark
Før sprogscreeningen	At indsamle supplerende oplysninger		Indsamling af supplerende oplysninger (småbørn)
Første kontakt med barnet	At skabe interesse og etablere en god kontakt med barnet	Et kontaktobjekt (legetøj), for eksempel en hoppende kanin	
Hele sprogscreeningen	At vurdere samtalekompetence	Se under de enkelte aktiviteter Optageudstyr	Registreringsark 6*
Aktivitet 1	At vurdere receptivt ordforråd (kropsdele)	En bamse Optageudstyr	Registreringsark 1
Aktivitet 2	At vurdere lytteforståelse (forståelse af sproglig kompleksitet)	En bamse, et tæppe, en seng, en pude, en madras, en dyne, et sovedyr, otte klodser (to røde, to blå, to gule og to grønne), en banan, en rød bil, en kop Optageudstyr	Registreringsark 2
Aktivitet 3	At vurdere produktivt ordforråd (navne- og udsagnsord)	Billedbog med 13 billeder Optageudstyr	Registreringsark 3
Aktivitet 4	At vurdere produktivt ordforråd (navneord)	Billedlotteri (to plader med i alt otte billeder) og otte genstande: hus, kat, mus, banan, bold, abe, bil og cykel Optageudstyr	Registreringsark 4
Aktivitet 5	At vurdere receptivt ordforråd (navneord)	Billedlotteri (to plader med i alt otte billeder) og otte genstande: hus, kat, mus, banan, bold, abe, bil og cykel Optageudstyr	Registreringsark 5
Efter sprogscreeningen	At sammenfatte sprogscreeningens resultater og anbefale sprogpædagogiske tiltag		Registreringsark 7: Opsamling*

Registreringsark mærket * benyttes først efter sprogscreeningen.

Indkaldelse og information af forældre og barn

Inden sprogscreeningen skal forældre og barn indkaldes med information om sprogscreeningen. Det kan foregå skriftligt eller på anden måde. Det er vigtigt, at forældrene er blevet informeret om formålet med sprogscreeningen og om det videre forløb, herunder hvordan de senere vil blive informeret om den samlede sprogvurdering og barnets eventuelle behov for obligatorisk sprogstimulering. Hvis det er muligt, er det hensigtsmæssigt, at forældrene er sammen med deres barn til sprogscreeningen. På den måde skabes der optimal tryghed for barnet; forældrene ser, hvad sprogscreeningen indebærer, og der er mulighed for, at forældrene kan give den sagkyndige supplerende oplysninger og stille uddybende spørgsmål. Er dette ikke muligt, kan barnets pædagog eventuelt deltage.

Det anbefales, at indkaldelsen indeholder følgende punkter:

- Formål med sprogscreeningen.
- Forløbet i sprogscreeningen, herunder indsamling af supplerende oplysninger, selve sprogscreeningen og hvordan formidling af vurdering og eventuelle sprog-pædagogiske tiltag vil foregå.
- Praktiske oplysninger såsom mødetid og -sted og deltagere i sprogscreeningen, herunder eventuelt deltagelse af tolk. Inden sprogscreeningen skal det afklares, om der er behov for tolk, og forældrene skal i så fald have at vide, at der vil være en tolk til stede. Deltager forældrene ved udfyldelse af de supplerende oplysninger vil det fremgå her, ellers må det ske på anden måde. Procedurerne for dette gennemføres efter lokal praksis.

Indsamling af supplerende oplysninger

(Benyt arket *Indsamling af supplerende oplysninger (småbørn)* side 3 i materialedelen *Skemaer*)

Så vidt det er muligt, indsamles de supplerende oplysninger om barnet før selve sprogscreeningen, fordi disse oplysninger er en del af den sagkyndiges forberedelse af sprogscreeningen og mødet med barnet. Før efterfølgende screeninger følges der op på de supplerende oplysninger, og oplysninger om den seneste udvikling tilføjes. Spørgsmål markeret med * udfyldes eventuelt først ved fireårsalderen, fordi de pågældende områder bliver tydeligere, efterhånden som barnet bliver ældre og udvikler sig, og derfor ikke kan forventes at kunne besvares ved det treårige barn. Det anbefales at påbegynde indsamlingen af de supplerende oplysninger i god tid.

”Oplysninger om det tosprogede småbarn fra barnets pædagog og/eller forældre”

Disse oplysninger indsamles i god tid før sprogscreeningen, så en eventuel tolk kan bestilles. Er barnet i dagtilbud eller andet tilbud, udfyldes disse spørgsmål af en pædagog i samarbejde med forældrene, ellers må den sagkyndige indsamle oplysningerne. Oplysningen, om hvem der foretager sprogscreeningen (den sagkyndiges navn og stilling), skal være udfyldt, inden skemaet udleveres til besvarelse.

”Oplysninger baseret på observationer i dagtilbud eller andet tilbud”

Disse oplysninger indsamles for at give et billede af barnets sprogbrug og interaktion med voksne og børn i andre situationer, end der er tale om i denne sprogscreening. Der er hovedvægt på brug af dansk. Disse oplysninger er også nyttige for den sagkyndige i forhold til at vurdere, på hvilket niveau den sagkyndige skal starte sprogscreeningen, og om der er særlige områder, som den sagkyndige skal være opmærksom på. Derudover kan oplysningerne give den sagkyndige en fornemmelse af, om barnet er meget påvirket af situationen og for eksempel er mere stille end normalt. Spørgsmålene besvares af en pædagog i barnets dagtilbud eller andet tilbud. Er barnet ikke i dagtilbud eller andet tilbud, undlades disse spørgsmål. I forbindelse med sprogscreeningen kan den sagkyndige dog i disse tilfælde vælge at spørge forældrene om barnets interaktion med andre voksne og børn og i andre situationer for at få en fornemmelse af, om barnet virker meget påvirket af situationen og for eksempel er mere stille end normalt.

”Oplysninger fra forældre om barnets sprogtilegnelse, herunder modersmål”

Disse oplysninger indsamles for at give et billede af barnets tidlige sprogudvikling med fokus på modersmål, og om der har været problemer med syn og hørelse, som kan have haft og måske stadig har betydning for barnets sprogudvikling på modersmål og dansk. Er barnet i dagtilbud eller andet tilbud, udfyldes spørgsmålene så vidt muligt før sprogscreeningen af en pædagog i samarbejde med forældrene. Er barnet ikke i dagtilbud eller andet tilbud, udfyldes spørgsmålene af den sagkyndige i samarbejde med forældrene for eksempel i forbindelse med sprogscreeningen. Skal oplysningerne indsamles i forbindelse med sprogscreeningen, kan det for eksempel foregå inden selve sprogscreeningen, mens barnet sidder hos forældrene eller på en stol ved siden af. Hos de ældste småbørn kan den sagkyndige med fordel inddrage barnet i besvarelsen. Samtidig bør den sagkyndige overveje, om der er spørgsmål, som det er bedre at få uddybet uden barnets tilstedeværelse, så man ikke taler om barnet, mens barnet er til stede. Hvis sprogscreeningen for eksempel foregår i barnets dagtilbud, kan barnet lege inde ved siden af, mens den sagkyndige taler med forældrene før eller efter selve sprogscreeningen.

Vejledning til forældre om sprogtilegnelse

Den sagkyndiges samtale med forældrene om barnets sprogtilegnelse kan finde sted både før og efter selve sprogscreeningen. Den sagkyndige kan over for forældrene uddybe, hvordan sprogtilignelsen på dansk og modersmålet støttes, ved at barnet indgår i mange forskellige sammenhænge med andre børn og voksne i og uden for familien, hvor barnet har muligheder for aktivt at bruge sproget: For eksempel i samtale, sang, leg/spil, hvor flere sanser bruges, og ved højtlesning og fortælling. På biblioteker er der blandt andet mulighed for at låne bøger, spil, videoer og dvd'er på forskellige sprog. Desuden kan forældrene støtte barnets dansktilegnelse ved sammen med deres børn at se danske børneudsendelser på tv. Med hensyn til brug af modersmål bør rådgivningen til forældrene være, at de taler meget med barnet på det sprog, som de selv har det bedst med, fordi dette giver den bedste sprogudvikling, og sproget har en vigtig funktion i den sociale og følelsesmæssige relation mellem forældre og barn.

Valg af lokale til sprogscreeningen

Det anbefales at vælge et roligt, afgrænset lokale og ikke et gennemgangsrum eller et fælleslokale, så man undgår støj og indblanding fra uvedkommende. Det er vigtigt at få etableret en god kontakt med barn og forældre.

Sprogscreeningen optages

Det anbefales, at sprogscreeningen optages på lydbånd eller video, så den sagkyndige kan indgå som interesseret og koncentreret samtalepartner, og barnet kan få de optimale vilkår for at vise sin samtalekompetence. Det kan foregå med båndoptager, videooptager, mp3 eller lignende. Det er vigtigt, at den tekniske kvalitet er så god, at den sagkyndige efterfølgende kan anvende optagelsen til en vurdering af barnets samtalekompetence, også i det tilfælde hvor barnet på grund af generthed taler lavt.

Man skal være opmærksom på, at lyd- og billedoptagelser af en sprogscreeningssituation er behandling af personhenførbare oplysninger i persondatalovens forstand. Behandlingen skal derfor ske i overensstemmelse med reglerne i persondataloven. Der henvises i denne forbindelse til den særskilte vejledning, som indgår i dette samlede sprogscreeningsmateriale.

2. Mødet med barnet og den første kontakt

Det anbefales, at barnets forældre er med til sprogscreeningen. Hvis det ikke kan lade sig gøre, anbefales det, at barnet ledsages af en pædagog, som barnet kender.

Det er vigtigt lige fra begyndelsen at få skabt en god stemning, for eksempel ved at komme barn og forældre i møde, præsentere sig selv og have en lille hyggelig samtale om, hvordan familien er kommet frem til mødestedet, om det var svært at finde, og om de har været der før.

Placering af familien er vigtig for at få den optimale kontakt med barnet. Barnet skal sidde, så han/hun føler sig tryk, og så det er naturligt for den sagkyndige at have øjenkontakt med barn og forældre efter behov. Husk ved brug af tolk at se på forældre eller barn og ikke på tolken, også når tolken taler. Det skal bemærkes, at tolken er neutral, upartisk og har tavshedspligt.

I mødet med barnet og forældrene er det meget vigtigt, at den sagkyndige er åben og imødekommende. Man skal huske, at barnet ikke kommer der af egen fri vilje, og at man som sagkyndig er ansvarlig for, at der etableres en behagelig stemning.

Huskeliste til en god og udviklingsstøttende kommunikation:

- Kald/omtal barnet ved navn.
- Vis selv initiativ og tag lederskab.
- Lav klare start- og sluttidspunkter.

- Sæt ord på dine handlinger og fortæl, hvad der skal ske.
- Forklar, hvorfor der bruges optageudstyr, hvis det er tilfældet.
- Bekræft barnet i, hvad han/hun gør.
- Motivér og få barnet til at turde deltage.
- Giv støtte i stedet for hurtigt at give barnet svaret.
- Giv barnet tid og plads til at svare.

Den sagkyndige fortæller kort, hvad der skal foregå, og hvor lang tid det vil tage. For at bevare en god og tryk situation for barnet er det i orden, hvis barnet skulle henvende sig til forældrene eller tolken under sprogscreeningen.

Hvis sprogscreeningen optages som anbefalet, introducerer den sagkyndige optageudstyret og fortæller, at samtalen vil blive optaget, så den sagkyndige kan høre samtalen igen bagefter. Den sagkyndige vil også skrive lidt undervejs for bedre at kunne huske samtalen bagefter.

Første kontakt: Leg med et kontaktojekt

Den sagkyndige bruger et stykke legetøj som kontaktojekt, for eksempel en hoppende kanin, for at etablere en god kontakt med barnet, så barnet begynder at føle sig tryk. Situationen kan give anledning til spontan tale fra barnets side, men det er ikke sikkert, barnet føler sig tryk nok til at tale på dette tidspunkt. Den sagkyndige taler roligt videre og fortsætter med den næste leg, som er en leg med en bamse. Bamseligen føres over i aktivitet 1, hvor selve sprogscreeningen og registreringerne begynder.

3. Aktiviteter i selve sprogscreeningen

I sprogscreeningen af det tosprogede barn, som lige er begyndt sin dansktilegnelse, indgår fem aktiviteter. I det følgende vil de forskellige aktiviteter blive gennemgået med hensyn til formål, fremgangsmåde og vejledning i at foretage registreringerne.

Selve registreringsarkene følger efter gennemgangen af de fem aktiviteter i materialedelen *Skemaer*. Fotos af opstilling af de forskellige genstande i aktiviteterne og billedmaterialer findes i materialedelen *Materialer*. For vejledning i at foretage den samlede konklusion og beskrivelse efter sprogscreeningen på baggrund af registreringer og gennemlytning af samtalen se kapitel 5 *Analyse og vurdering af sprogscreeningssamtalen* side 17.

Sprogscreeningen skal foregå som en leg

Screeningen skal foregå som en legelignende aktivitet mellem den sagkyndige og barnet. Hvis barnet ikke medvirker, for eksempel på grund af generthed, afbrunder den sagkyndige sprogscreeningen og aftaler at foretage sprogscreeningen en anden dag, eventuelt uden forældre.

Hele sprogscreeningen:

Samtale

Formål:	At vurdere barnets samtalekompetence
Materiale:	Se under de enkelte aktiviteter Optageudstyr
Registreringsark:	Registreringsark 6 til vurdering af samtalekompetence benyttes først <i>efter</i> sprogscreeningen ved gennemlytning af optagelsen

Instruktion

Samtalen er den centrale aktivitet i sprogscreeningen. Sigtet med samtalen er at vurdere, i hvor høj grad barnet kan indgå i en samtale på dansk med støtte af mimik og gestik. I sprogscreeningen af de treårige børn eller fire- til femårige børn, som lige er begyndt dansktilignelsen, indgår der ikke én aktivitet, som har dette særlige fokus alene. Den sagkyndige skal i alle aktiviteterne give mulighed for spontan tale fra barnet, som den sagkyndige kan tage op som et samtaleemne og spørge ind til i stedet for straks at gå videre med den konkrete aktivitet og registreringer. Hvis barnet for eksempel allerede siger *bamse*, når barnet ser bamsen, kan den sagkyndige for eksempel sige *Ja, er den ikke flot? Vil du gerne holde den?* (pause) *Har du også en bamse derhjemme? Hvad hedder din bamse?* Det er vigtigt, at den sagkyndige giver barnet mulighed for at svare.

Det er vigtigt, at den sagkyndige opmuntrer barnet til at fortælle blandt andet ved at reagere på barnets verbale og nonverbale sprog som bidrag til en samtale mellem den sagkyndige og barnet. For det treårige barn vil en samtale altid være afhængig af den sagkyndiges støtte. Den sagkyndige skal derudover være opmærksom på sit eget kropssprog, sin mimik og sit engagement, da en interesseret samtalepartner giver barnet bedre muligheder for at vise sit sproglige potentiale. Samtidig er det vigtigt, at den sagkyndige giver barnet tid og plads til at svare og handle og ikke kommer til at overtage samtalen ved slavisk at gå den ene aktivitet igennem efter den anden uden at give mulighed for barnets bidrag og uddybninger i forhold til det, som for barnet skal være en legelignende situation og ikke en stram prøvesituation. Barnet bør ligeledes opmuntres til at inddrage andet stof, end det der umiddelbart indgår. Dette gøres blandt andet ved at gå ind i barnets udsagn og forfølge de emner, der ligger der. Derefter kan den sagkyndige stille og roligt lede barnets opmærksomhed tilbage til aktiviteten.

Aktivitet 3 med læsning af billedbog og aktivitet 4 og 5 med billedlotteri vil være aktiviteter, hvor der er gode muligheder for en lidt friere samtale mellem barnet og den sagkyndige. Den sagkyndige skal dog være opmærksom på, at disse muligheder også er der under den øvrige screening.

Aktivitet 1:

Struktureret samtale med fokus på udpegning af kroppsdele (Leg med bamsen 1)

Formål:	At vurdere barnets receptive ordforråd i forhold til forskellige kroppsdele
Materiale:	En bamse Optageudstyr
Registreringsark:	Registreringsark 1 til vurdering af receptivt ordforråd (kroppsdele)

Instruktion

Formålet med aktiviteten er at vurdere barnets kendskab til et specifikt ordforråd, som er tæt på barnet selv (kroppen) og brugt i en legelignende situation med en konkret genstand (bamsen). I aktiviteten prøves barnets sprogforståelse, ved at barnet skal udpege forskellige kroppsdele på bamsen eller eventuelt på sig selv.

Præsentation af bamsen og aktiviteten

Den sagkyndige tager bamsen frem og siger for eksempel:

Har du set, jeg har taget en fin bamse med!

Den sagkyndige spørger:

Kan du finde/pege på/vise mig bamsens:	<ul style="list-style-type: none"> • Øjne • Næse • Mund • Ører • Arme • Ben • Mave • Ryg
--	--

Hvis barnet ikke reagerer på ordet, siger den sagkyndige ordet igen og peger samtidig på kroppsdelene og går videre til næste ord.

Aktivitet 2:

Lytteforståelse (Leg med bamsen 2)

Formål:	At vurdere barnets forståelse af hyppigt forekommende udsagn med varierende kompleksitet
Materiale:	En bamse, et tæppe, en seng, en pude, en madras, en dyne, et sovedyr, otte klodser (to røde, to blå, to gule og to grønne), en banan, en rød bil, en kop Optageudstyr
Registreringsark:	Registreringsark 2 til vurdering af lytteforståelse (forståelse af sproglig kompleksitet)

Instruktion

Formålet med aktiviteten er at vurdere barnets forståelse af hyppigt forekommende udsagn med varierende kompleksitet. I aktiviteten prøves barnets sprogforståelse, ved at barnet skal udføre enkelte handlinger på baggrund af den sagkyndiges udsagn og dermed vise forståelse af disse.

I aktiviteten er der fire delopgaver og et eksempel for at præsentere aktiviteten for barnet. Hver delopgave indeholder tre udsagn med varierende kompleksitet. Udsagnenes kompleksitet går på:

- hvor direkte den sagkyndige udtrykker, at han/hun ønsker en handling fra barnet.
- om den ønskede handling nævnes.
- om den konkrete genstand, som handlingen involverer, bliver nævnt direkte eller skal udledes af den ønskede handling eller en beskrevet følelse/tilstand.

For at handle korrekt på det første udsagn skal barnet beherske et konkret ordforråd, herunder koble et mere abstrakt ord til den konkrete genstand, for eksempel ordet *sulten* til banan. Derudover kræver udsagnet en viden om sprogbrug (pragmatisk kompetence), som indebærer en viden om, at opfordringer til handlinger ikke nødvendigvis indeholder en direkte opfordring i bydeform, men godt kan være udformet som en fremsættende sætning.

NB! Aktivitet 2 går direkte over i aktivitet 3.

Den sagkyndige tager bamsens ting frem en ad gangen.

Se, hvad bamsen har: et tæppe, en bil, klodser, en kop, en banan

Sengen med madras, dyne, pude og sovedyr kommenteres ikke, men stilles lidt til side.

Præsentation af opgavetypen

Den sagkyndige siger:

Kan du sætte bamsen på tæppet?

Hvis barnet ikke reagerer, kan den sagkyndige sige:

Jeg tror, at du skal hjælpe bamsen.

Hvis barnet stadig ikke reagerer, sætter den sagkyndige bamsen på tæppet og fortsætter med udsagn 1 og præsentationen af opgavetypen.

1. Jeg tror, bamsen er sulten (afvent).

Hvis barnet reagerer på udsagn 1, så sæt ord på, at barnet giver bamsen en banan at spise, og gå videre til delopgave 2a.

2. Kan du give bamsen noget at spise? (afvent).

Hvis barnet reagerer på udsagn 2, så sæt ord på, at barnet giver bamsen en banan at spise, og gå videre til delopgave 2a.

3. Giv bamsen en banan! (afvent).

Hvis barnet reagerer på udsagn 3, så sæt ord på, at barnet giver bamsen en banan at spise.

Hvis barnet ikke reagerer, så sæt aktiviteten i gang ved at give bamsen bananen og sæt ord på handlingen. Den sagkyndige fortsætter derefter til delopgave 2a.

Aktivitet 3:

Samtale om billedbog

Formål:	At vurdere barnets produktive ordforråd i forhold til hyppigt forekommende navneord og udsagnsord
Materiale:	Billedbog med 13 billeder, en bamse, en seng, en madras, en dyne, en pude og et sovedyr Optageudstyr
Registreringsark:	Registreringsark 3 til vurdering af produktivt ordforråd (billedbog)

Instruktion

Formålet med aktiviteten er at vurdere barnets produktive ordforråd. I aktiviteten prøves barnets produktive ordforråd, ved at barnet ved hjælp af billeder skal benævne hyppigt forekommende navneord og udsagnsord fra hverdagen i et dagtilbud. Barnets produktive ordforråd registreres løbende på registreringsark 3.

Billederne kan give anledning til en mere fri samtale, hvor den sagkyndige spørger ind til barnets bidrag. Samtalen registreres ikke på nuværende tidspunkt, men efter sidste aktivitet i screeningen lytter den sagkyndige optagelsen igennem og vurderer barnets samtalekompetence. (Se *Hele sprogscreeningen: Samtale* side 9).

Hvornår og hvordan udvælges billeder?

Den sagkyndige kan eventuelt udvælge færre billeder afhængigt af barnets interesse og koncentration. Det er hensigtsmæssigt, at billederne også udvælges på baggrund af en blanding af navneord og udsagnsord.

Hvis barnet ikke siger noget, fortsætter den sagkyndige med at læse/fortælle billeder og går derefter videre til aktivitet 4.

Forberedelse af billedbog

Billedbogen består af 13 billeder, som printes ud, lamineres og samles til en lille bog. De 13 billeder er: tandbørste, bluse/T-shirt, bukser, strømper, sko, hue, bord, ske, bamsen cykler, bamsen sidder, bamsen spiser, bamsen drikker og bamsen sover.

Præsentation af billedbogen og aktiviteten

Aktivitet 3 er en fortsættelse af aktivitet 2, hvor bamsen er blevet lagt i seng. Den sagkyndige siger:

Nu ligger bamsen i sengen. Skal vi læse en historie for den? Se, hvad er det?/Se, hvad sker der her?

Barnet blader i billedbogen sammen med den sagkyndige.

Aktivitet 4:

Billedlotteri og samtale (1. del)

Formål:	At vurdere barnets produktive ordforråd
Materiale:	Billedlotteri (to plader med i alt otte billeder) og otte genstande: hus, kat, mus, banan, bold, abe, bil og cykel Optageudstyr
Registreringsark:	Registreringsark 4 til vurdering af produktivt ordforråd (billedlotteri 1. del)

Instruktion

Formålet med aktiviteten er at vurdere barnets produktive ordforråd. I aktiviteten prøves barnets produktive ordforråd, ved at barnet skal benævne konkrete genstande. Barnets produktive ordforråd registreres løbende på registreringsark 4.

Konkrete genstande er derudover gode til at fremkalde barnets lyst til at tale om genstandene, og hvor den sagkyndige kan støtte en samtale. Denne samtale registreres ikke på nuværende tidspunkt, men efter sidste aktivitet i screeningen lytter den sagkyndige optagelsen igennem og vurderer barnets samtalekompetence. (Se *Hele sprogscreeningen: Samtale* side 9).

NB! Aktivitet 4 går direkte over i aktivitet 5.

Billedlotteriet sættes i gang

Den sagkyndige lægger de to plader foran barnet og tager for eksempel det konkrete hus.

Se, hvad jeg har. Hvad er det?

Den sagkyndige kan spørge ind til husets udseende, vinduer, døre, farver osv. for at sætte en samtale i gang.

Når barnets lyst til samtale ebber ud, spørger den sagkyndige:

Hvor skal huset stå?

Den sagkyndige forklarer eventuelt, at huset skal stå på et billede af et hus, for eksempel:

Kan du finde et billede af et hus?

Den sagkyndige peger efterfølgende på billedet.

Her skal huset stå.

Hvis barnet ikke reagerer, fortsætter den sagkyndige med at pege på huset og stiller efterfølgende huset på pladen.

Den sagkyndige fortsætter på samme måde med de øvrige syv genstande.

Aktivitet 5:

Billedlotteri og samtale (2. del)

Formål:	At vurdere barnets receptive ordforråd ved hjælp af konkrete genstande og billeder
Materiale:	Som i aktivitet 4: Billedlotteri (to plader med i alt otte billeder) og otte genstande: hus, kat, mus, banan, bold, abe, bil og cykel Optageudstyr
Registreringsark:	Registreringsark 5 til vurdering af receptivt ordforråd (billedlotteri)

Instruktion

Aktivitet 5 er en direkte fortsættelse af aktivitet 4. I aktivitet 5 vurderes barnets receptive ordforråd, ved at barnet skal tage/give eller pege på de konkrete genstande eller billeder, som indgik i aktivitet 4. Barnets receptive ordforråd registreres løbende på registreringsark 5.

Eventuel uddybende samtale om genstandene registreres og opmuntres som omtalt under aktivitet 4.

Billedlotteriet afsluttes

Når alle genstandene er anbragt på pladen, beder den sagkyndige om genstandene én efter én, indtil pladerne er tomme:

Kan du give mig aben? Kan du pege på aben? Må jeg få aben?

4. Sprogscreeningssamtalen afsluttes

Sprogscreeningssamtalen afsluttes, og mødet afrundes. Barnet roses for sin deltagelse, og den sagkyndige fortæller kort, hvad der videre vil ske. Derudover kan den sagkyndige over for forældrene uddybe, hvordan sprogtilegnelsen på dansk og modersmålet støttes, ved at barnet indgår i mange forskellige sammenhænge med andre børn og voksne i og uden for familien, hvor barnet har muligheder for aktivt at bruge sproget. Dette er omtalt nærmere i afsnittet *Vejledning til forældre om sprogtilegnelse* side 6.

5. Analyse og vurdering af sprogscreeningssamtalen

Opsamling af registreringer for hver aktivitet

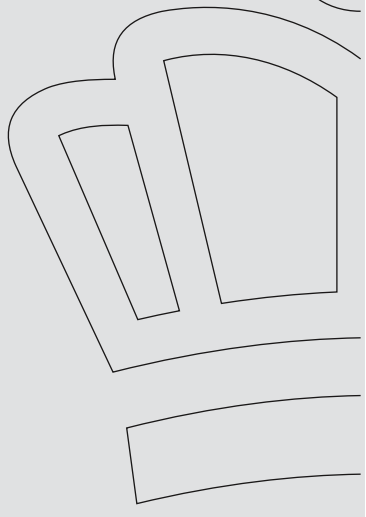
Efter sprogscreeningen analyserer den sagkyndige registreringer og iagttagelser for alle aktiviteterne, og for hver aktivitet opsamles registreringerne til slut på registreringsarket under punktet *Opsamling af registreringer* i en trindelt skala. Aktivitet 1, 3, 4 og 5 opsamles i én skala for ordforråd i det opsamlende registreringsark (Registreringsark 7: Opsamling).

Sammenfatning af sprogscreeningen

Vurderingerne fra hver aktivitet føres over i det opsamlende registreringsark (Registreringsark 7: Opsamling), som kan indgå i videreformidlingen af sprogvurderingen og dens anbefalinger og eventuelt følge barnet som en portfolio. Opsamlingen på registreringsark 7 suppleres med relevante oplysninger om barnet, for eksempel om dets modersmål, aktuelle sprogbrugssituation, og hvor længe barnet har lært dansk, og på baggrund af helhedsbilledet foretages en sammenfatning af sprogscreeningen.

Formidling af sprogscreeningens vurderinger og anbefalinger

Oplysningerne, som fremgår af Registreringsark 7, er relevante for flere personer. Læs mere om dette i afsnittet *Hvem skal efterfølgende have oplysninger om sprogscreeningens vurderinger?* side 11 i materialedelen *Vejledning til sprogscreening af tosprogede småbørn*.

UNDERVISNINGS
MINISTERIET